

2

EL SECTOR PRIMARI

RESUM

Es duu a terme una anàlisi del sector primari balear al llarg de l'any 2020 a partir de les macromagnituds dels sectors agrícola, ramader, pesquer i forestal.

L'any 2020, degut als efectes de la situació sanitària, s'han manifestat unes tendències anòmales que alteren els quadres estadístics i esborren corbes que semblaven consolidades.

La producció final del sector primari de les Illes Balears va representar 249.230.401 euros, dels quals, el 86 % provenen del sector agrari, el 14 % de la producció pesquera i el 5 % de les forests.

Dins el sector agrari, la producció agrícola aporta un 70 % del valor, i la producció ramadera, el 30 % restant. La producció agrària final ha constatat el 2020 un descens del 2 %, forçat per condicions climàtiques adverses en certs cultius i, sobretot, per les dificultats de comercialització derivades de les limitacions imposades per raons sanitàries als canals de restauració i hostaleria.

Pel que fa al sector pesquer, en la producció pesquera final s'observa un descens de l'1,5 %, en la línia de la davallada general del sector primari i canviant la tònica expansiva dels anys anteriors.

2.1.

INTRODUCCIÓ

L'any 2020, degut als efectes de la situació sanitària, s'han manifestat unes tendències anòmales que alteren els quadres estadístics i esborren corbes que semblaven consolidades. Per aproximar-nos a l'evolució del sector primari balear al llarg d'aquest any s'han considerat sobretot les macromagnituds dels sectors agrícola, ramader, pesquer i forestal. D'aquesta manera podem conèixer l'evolució del sector i les produccions que el conformen. També s'han pres en consideració les macromagnituds laborals de les activitats primàries i les dades de comercialització de fruites i hortalisses, així com dades sobre les produccions de qualitat i altres aspectes d'interès.

Les macromagnituds agràries, superfícies agràries i produccions agrícoles i ramaderes, han estat elaborades per Estadístiques Agràries-Pesqueres de Semilla; les estadístiques laborals, per l'Observatori del Treball de les Illes Balears (OTIB), amb dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social; l'estructura de les terres de regadiu s'ha obtingut de l'enquesta de superfícies i rendiments de cultius 2020 del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació; les de comercialització de fruita i hortalissa a Mercapalma han estat elaborades amb dades de Mercapalma; els quadres d'exportacions al sector són del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme, i les del subsector forestal de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat i les dades pesqueres han estat elaborades per Estadístiques Agràries-Pesqueres de

Semilla, amb dades de la Direcció General de Pesca. Les dades sobre les produccions de qualitat provenen de l'Institut de Qualitat Agroalimentària (IQUA).

2.2.

LA PRODUCCIÓ DEL SECTOR PRIMARI BALEAR

L'any 2020 la producció final del sector primari balear en termes corrents ha estat de 249.230.401 euros, dels quals la producció agrària ha aportat 203.580.448 euros, el 81,7% del total de la producció primària balear. En relació amb el 2019, que fou de 249.971.645 euros, la producció s'ha reduït en 741.244 euros, un -0,3%. Per tant, l'any 2020, amb totes les dificultats generades per les mesures sanitàries derivades de la pandèmia, no ha representat una caiguda significativa de la producció final del sector primari.

Aquesta producció l'integren quatre àmbits de producció: l'agrícola, el ramader, el pesquer i el forestal. La producció agrícola ha estat de 143.506.233 euros el 2020, el 58% del total; la producció ramadera ha estat de 60.074.215 euros, el 24% del total; la producció pesquera ha estat de 34.394.470 euros, el 14% del total i la producció forestal ha estat d'11.255.483 euros, un 5% del total (vegeu els quadres [I.2.1](#), [I.2.2](#) i el gràfic [AI-1.1](#)).

Les dades que tenim ens col·loquen davant una evolució marcada per l'estabilitat, amb una lleugera baixada de la producció final del sector primari balear de només un -0,29% del valor de la producció.

Aquesta reducció, vista en conjunt, és poc significativa, sense que això ens faci perdre de vista la debilitat estructural del sector o l'augment dels condicionants negatius originats per la crisi sanitària i que poden perjudicar l'evolució del sector en els propers anys.

La producció agrícola, amb 143.506.233 euros el 2020 —el 2019 fou de 146.310.517 euros—, davallà un 2 %, i la ramadera, que el 2019 fou de 61.530.809 euros, el 2020 baixà a 60.074.215 euros, un 2,3 % menys. Degut a això, la producció agrària final, agrícola i ramadera, que el 2019 fou de 207.841.326 euros, el 2020 ha estat només de 203.580.448 euros, amb un retrocés del 2 %, forçat per condicions climàtiques adverses en certs cultius i, sobretot, per les dificultats de comercialització derivades de les limitacions imposades per raons sanitàries als canals de restauració i hostaleria. Així i

tot, la renda agrària del 2020 ha estat de 108.247.887 euros (vegeu el quadre I-2.1), que, atès que la renda agrària del 2019 va ser de 102.461.014 euros, representa una millora del 5,6 %.

El sector pesquer també conegué un retrocés, ja que el 2019 la producció pesquera final fou de 34.941.319 euros i el 2020 va ser de 34.394.470 euros. Per tant, hi ha un descens de l'1,5 % i canvia la tònica expansiva dels anys anteriors, ja que el 2019 el sector havia crescut un 2,4 % i el 2018 un 13 %, coincidint amb una reducció de l'esforç pesquer, que apuntava una millora progressiva de la comercialització pesquera. La renda pesquera del 2019 va ser d'11.483.956 euros, i la del 2020, d'11.257.056 euros, amb una davallada del 2 % (vegeu el quadre I.2.2). Les dades de la pesca, així mateix, no s'allunyen gaire de les del sector agrari.

QUADRE I-2.1. PRODUCCIÓ AGRÀRIA (EUROS CORRENTS) (2020)

	Total
Producció agrícola final	143.506.233
Producció ramadera final	60.074.215
Total producció agrària	203.580.448
Despeses fora del sector*	97.855.755
VAB a preus de mercat	105.724.693
Subvencions	63.032.590
Imposts lligats a la producció*	18.054.998
VAB a cost dels factors	150.702.285
Amortitzacions*	42.454.397
Renda agrària	108.247.887

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, Semilla

(*) Estimació a partir de dades estructurals.

QUADRE I-2.2. PRODUCCIÓ PESQUERA (EUROS CORRENTS) (2020)

	Total
Total espècies pescades	17.863.535
Total espècies criades en aqüicultura	16.530.935
Producció pesquera final	34.394.470
Despeses fora del sector*	21.368.587
VAB a preus de mercat	13.025.883
Subvencions	1.021.567
Imposts lligats a la producció*	112.947
VAB a cost dels factors	13.934.504
Amortitzacions*	2.677.448
Renda pesquera	11.257.056

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, Semilla

(*) Estimació a partir de dades estructurals.

El sector forestal que el 2019 s'havia estimat que havia obtingut una producció final de 7.188.399 euros, el 2020 ha representat 11.255.483 euros, amb un increment del 56,57 %, però l'increment pot ser degut, en part, a la millor informació estadística obtinguda.

2.3.

ELS RECURSOS HUMANS EN EL SECTOR PRIMARI BALEAR

Al llarg del 2020 la xifra d'ocupats en el conjunt d'activitats primàries, amb dades de l'afiliació a la Seguretat Social de tots els règims, ha estat de 6.423 persones el primer trimestre (amb el -0,58 % menys respecte al 2019); 6.750 el segon trimestre (amb el -3,50 % respecte al 2019); 6.841 el tercer trimestre (amb el -2,56 % respecte al 2019) i 6.380 el quart trimestre (amb el -0,12 % respecte al 2019) L'evolució torna a ser lleu-

gerament negativa, com hem còpsat a les dades de producció, però amb una evolució diferent respecte als índexs generals de l'afiliació a la Seguretat Social a les Balears, que indiquen un descens més marcat (vegeu el quadre IA-2.1).

L'atur registrat en el sector primari l'any 2020 també és inferior en percentatge al del conjunt dels sectors econòmics, amb un descens de l'1,72 % el primer trimestre, i pujades del 51,91 %, 77,44 % i 60,08 % en els altres trimestres, que no reflecteixen tant l'existència d'un atur significatiu en el sector com altres raons de caràcter general (vegeu el quadre IA-2.1).

Els afiliats estrangers inscrits al règim general de la Seguretat Social en agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca a les Balears l'any 2020 han estat de 216, el 20 % del total, mentre que els afiliats estatals han estat 876, el 80 %, en uns paràmetres semblants als de l'any 2019 (vegeu el quadre IA-2.2).

2.4.

EL FACTOR DE LA INSULARITAT

L'agricultura i ramaderia de les Balears manifesta una diferència de rendibilitat important amb relació a la resta de l'Estat determinada pels sobre costos de la insularitat i pel fet que la formació dels preus agraris està condicionada per la limitació del mercat insular i el seu caràcter poc transparent, fets que acaben forçant els preus a la baixa.

El factor de la insularitat gravita, doncs, molt negativament sobre el desenvolupament del sector primari i del conjunt del sector agroalimentari de les Illes Balears. Segons dades del Govern balear, els costos dels pinsos compostos a les Balears són un 65 % més cars que a la Península. Però els costos més alts es fan extensius al conjunt d'entrades necessàries per al sector: fertilitzants un 17,5 % més cars o gasoli agrícola un 8,8 % més car. Si es traspassen els costos més alts de la producció a unitats de bestiar o de conreu s'obté que un be costa de produir 30 euros més, una vaca lletera té un major cost de 1.133 euros i una hectàrea d'ametllera té uns costos més alts de 139 euros.

Cal afegir a tot això, ja ho hem dit, que els preus obtinguts pels pagesos i els ramaders illencs són sensiblement inferiors. El resultat de tot plegat és que la renda agrària per UTA (unitat de treball any) a l'Estat espanyol és de 36.387 euros, mentre que a les Illes Balears és de 19.640 euros. Aquestes dades són esfereïdores i mostren l'efecte dels desavantatges als quals ha de fer front el sector primari balear, afectat

pels efectes de la insularitat i per la manca de mesures compensatòries equivalents a les existents a altres regions insulars.

2.5.

EL SUBSECTOR AGRARI

2.5.1. ELS TRETS GENERALS

La producció agrícola, com hem vist, amb una producció de 143.506.233 euros el 2020, davallà un 2 % respecte al 2019, que fou de 146.295.315 euros. El 2019 ja havia baixat un 0,7 % respecte a la del 2018, que va ser de 147.349.338 euros, esbossant una certa desacceleració de la caiguda del valor de la producció agrícola respecte al 2018 (-4 %) i el 2017 (-6,5 %) (vegeu el quadre I-2.3).

La producció final ramadera, que el 2019 va ser de 61.530.809 euros, el 2020 fou de 60.074.215 euros, baixant un 2,3 % i interrompent la tendència ascendent observada el 2019, que havia pujat un 0,5 %, i el 2018, que pujà un 1 %. Cal observar que l'any 2020 ha estat particularment difícil per al sector ramader balear a causa de la dependència del canal de la restauració i l'hostaleria. Les vendes d'animals vius fora de les Balears han jugat un paper positiu i han evitat un col·lapse major d'uns mercats insulars gairebé limitats al consum a les Illes bona part de l'any.

El 2020 les despeses fora del sector foren de 97.855.755 euros i el valor afegit brut (VAB) a preus de mercat fou de 105.724.693 euros. Com que les subven-

cions representaren 63.032.590 euros i els impostos lligats a la producció 18.054.998 euros, el VAB a cost dels factors va ser de 150.702.285 euros, que, descomptades les amortitzacions per valor de 42.454.397 euros, situaren la renda agrària en 108.247.887 euros (vegeu el quadre I-2.1). I, atès que la renda agrària del 2019 havia estat de 102.461.014 euros, representà una millora del 5,6%, motivada en part per les menors despeses fora del sector i l'increment de les subvencions. De tota manera, la renda agrària balear és lluny de la renda del 2010, que va ser de 122.529.077 euros, cosa que permet entendre la pèrdua patida pels agricultors balears en els darrers deu anys.

Els pagaments directes de la PAC l'any 2020 foren de 28.664.143 euros, que beneficiaren un total de 5.677 perceptors. El Pla de Desenvolupament Rural (PDR) comportà pagaments al sector de 27.944.302 euros. L'import mitjà per beneficiari del pagament bàsic de la PAC és, a les Balears, de 2.677 euros, mentre que en el conjunt de l'Estat és de 4.283 euros. L'import mitjà dels drets de pagament a les Balears és de 117,58 euros, mentre que la mitjana estatal és de 144,3 euros. Aquests i altres factors expliquen l'escàs import de les subvencions europees a les Balears en relació amb la situació a l'Estat espanyol i al conjunt de la Unió Europea, que incideixen en la manca de competitivitat del camp balear. A més, tampoc no serveixen per invertir una situació de recessió permanent que té l'aparença de ser un fet inevitable quan és un fet produït per un ventall de polítiques que s'han desplegat ignorant les condicions en què es mou el món agrari balear.

El factor principal que determina la manca de rendibilitat de les explotacions agràries balears és, sense cap dubte, la insularitat i tot el que comporta, a més de l'escassa dimensió de les explotacions, l'elevada edat dels pagesos i la manca de modernització productiva i comercial, que influeixen però no basten per explicar la situació de retrocés que viu el sector des de la incorporació de l'Estat espanyol a la Unió Europea l'any 1986.

2.5.2. L'AGRICULTURA

Les superfícies agrícoles

La superfície conrada el 2020 a les Balears va ser de 140.006 hectàrees, quan el 2019 havia estat de 143.789 ha. Per tant, hi ha hagut una pèrdua de 3.783 ha, un 2,6% del total. La superfície conrada es distribueix en 43.541 ha de cereals (41.526 ha el 2019), 2.807 ha de llegums (3.320 ha el 2019), 37.079 ha de farratges (41.826 ha el 2019), 1.517 ha de tubercles (1.613 ha el 2019), 1.750 ha d'hortalisses (2.273 ha el 2019), 2.130 ha de cítrics (la mateixa superfície que el 2019), 3.198 ha de fruites (989 ha el 2019), 37.065 ha de fruits secs (39.272 ha el 2019), 8.524 ha d'oliveres (igual que el 2019) i 2.336 ha de vinya (2.287 ha el 2019) (vegeu els quadres I-2.5, I-2.6 i IA-2.10). Encara que les pèrdues més importants són de terres seques, des del punt de mira productiu, si més no, és més rellevant la reducció de la superfície dedicada a hortalisses i tubercles, incentivada per les escasses expectatives de la comercialització viscudes a partir del març del 2020, que és una causa evident del descens de la producció agrícola.

QUADRE I-2.3. EVOLUCIÓ DE LA PRODUCCIÓ AGRÀRIA (2019-2020)

	2020 (euros corrents)	2019 (euros corrents)	Variació corrent 19/20	2019 (euros constants)	Variació real 19/20	Deflactor
Producció agrícola final	143.506.233	146.295.315	-2%	134.199.573	-8%	1,09
Producció ramadera final	60.074.215	61.530.809	-2%	59.039.437	-4%	1,04
Total producció agrària	203.580.448	207.826.125	-2%	193.239.010	-7%	1,08

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, Semilla

QUADRE I-2.4. EVOLUCIÓ DE LA PRODUCCIÓ PESQUERA (2019-2020)

	2020 (euros corrents)	2019 (euros corrents)	Variació corrent 19/20	2019 (euros constants)	Variació real 19/20	Deflactor
Total espècies pescades	17.863.535	19.599.808	-9%	18.041.687	-8%	1,09
Total espècies criades en aqüicultura	16.530.935	15.335.129	8%	15.948.703	4%	0,96
Producció pesquera final	34.394.470	34.934.938	-1,5%	33.990.390	-3%	1,03

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, Semilla

QUADRE I-2.5. PRODUCCIÓ AGRÍCOLA A LES ILLES BALEARS (2020)

	Sup. en plantació regular (ha)	Sup. en producció (ha)	Producció (tones)	"Producció final (euros)"
Cereals		43.541	48.937	9.869.928
Llegums		2.807	2.057	573.976
Farratges		37.079	567.452	15.158.180
Tubercles		1.517	50.858	19.171.338
C. industrials		59	157	121.182
Flors		10		5.756.696
Hortalisses		1.750	38.060	38.941.294
Cítrics	2.130	1.593	8.860	5.141.967
Fruiters no cítrics	27.241	16.988	5.156	4.072.712
Olives	8.524	5.447	4.782	87.400
Oli d'oliva			653	2.291.040
Raïm	2.336	1.671	6.535	260.696
Altres cultius	13.022	10.681	20.360	17.208.772
			hl	Euros
Vi			45.400	24.851.052
Total producció agrícola				143.506.233

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, Semilla

QUADRE I-2.6. EVOLUCIÓ DE LA PRODUCCIÓ AGRÍCOLA (2019-2020)

	2020 (euros corrents)	2019 (euros corrents)	% de variació corrent 19/20	2019 (euros constants)	% de variació real 19/20
Cereals	9.869.928	9.299.433	6%	9.839.599	6%
Llegums	573.976	404.781	42%	551.405	36%
Farratges	15.158.180	11.849.244	28%	14.555.403	23%
Tubercles	19.171.338	19.106.161	0,3%	19.330.649	1%
Cultius industrials	121.182	389.012	-69%	353.312	-9%
Flors	5.756.696	6.534.459	-12%	6.034.516	-8%
Hortalisses	38.941.294	42.087.077	-7%	31.038.646	-26%
Cítrics	5.141.967	5.008.584	3%	3.813.654	-24%
Fruïters no cítrics	4.072.712	6.609.661	-38%	5.633.007	-15%
Olives	87.400	156.400	-44%	87.400	-44%
Oli d'oliva	2.291.040	3.388.130	-32%	3.559.525	5%
Raïm	260.696	378.411	-31%	271.636	-28%
Vi	24.851.052	35.132.848	-29%	26.498.618	-25%
Altres cultius	17.208.772	5.951.114	189%	12.632.202	112%
Total producció agrícola	143.506.233	146.295.315	-2%	134.199.573	-8%

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, Semilla

Tres conreus ocuparen l'any 2020 el 83 % de la superfície balear de conradís: els cereals un 31 %, els farratges un 26 % i els fruits secs un 26 %. La resta de conreus ocuparen el 16 %. Entre aquests destaca l'olivar amb un 6 %, els llegums amb un 2 %, els tubercles amb un 1 %, les hortalisses amb un 1 %, els cítrics amb un 2 %, els fruïters amb un 2 % i la vinya amb un 2 %, que completen el mosaic de conreus propi del paisatge balear (vegeu el quadre IA-2.10).

La superfície regada a les Illes Balears l'any 2020 va ser de 20.516 hectàrees. D'aquesta superfície, 11.221 ha —és a dir, un 55 %— es van regar amb reg localitzat; 6.414 ha,

un 31 %, es van regar per aspersió; 2.101 ha, el 10 %, es regaren per gravetat i 780 ha, el 4 %, es regaren amb reg automotriu (vegeu el quadre IA-2). La realitat del regadiu balear està marcada per una tendència accelerada cap a la reducció, ja que només en el període 2006-2016 el regadiu va disminuir un 19 %, mentre que a tot l'Estat es va incrementar un 3 %.

Les produccions agrícoles

Si ens centram en els valors de les produccions agrícoles, veiem que el conreu més important, pel que fa a la producció final agrícola, és el de les hortalisses, amb 38.941.294 euros i el 27 % del total de la

producció agrícola l'any 2020 (el 2019 foren 42.475.142 euros i el 29 % de la producció). En segon lloc hi ha la producció de vi, amb un valor de 24.851.052 euros i el 17 %. Els segueixen les patates —amb una producció de 19.171.338 euros i el 13 %—, els farratges —15.158.180 euros i el 8 %—, els fruiters en extensiu —amb 11.448.024 euros i l'11 %—, els cereals —amb 9.869.928 euros i el 7 %—, les flors —amb 5.756.696 euros i el 4 %—, els cítrics —amb 5.141.967 euros i el 3 %—, l'oli d'oliva —amb 2.291.040 euros i el 2 %—, els fruiters no cítrics —amb 4.072.712 euros i el 2,8 %—, els llegums —amb 573.976 euros i el 0,4 %—, el raïm de taula —amb 260.696 euros i el 0,2 %— i les olives —amb 87.400 euros i el 0,1 % (vegeu el quadre IA-2.6).

L'evolució de la producció agrícola 2019-2020 en euros corrents ha estat negativa, amb un 2 % de reducció: 146.295.315 euros el 2019 per 143.506.233 euros el 2020. Les produccions que han incrementat el seu valor són: les garroves —el 2019 aportaren 5.949.016 euros i el 2020 han representat 17.206.582 euros amb un increment notable, espectacular, del 189 %—, els llegums —amb 404.781 euros el 2019 quan el 2020 foren 573.976 euros i han crescut un 42 %—, les farratgeres —d'11.849.244 euros el 2019 a 15.158.180 euros el 2020, pujant el 28 %—, els cereals —de 9.299.433 euros el 2019 a 9.869.928 euros el 2020, incrementant el valor un 6 %; els cítrics —han augmentat un 3 %, passant de 5.008.584 euros el 2019 a 5.141.967 euros el 2020—, i les patates —han passat de 19.106.161 euros el 2019 a 19.171.338 euros el 2020, amb un biaix positiu del 0,3 %.

En canvi, els valors de la producció que han minvat són: les plantes aromàtiques i medicinals, que han passat de 389.012 euros el 2019 a 121.182 euros el 2020 i un descens del 69 %; la producció d'olives, que ha passat de 156.400 euros el 2019 a 87.400 euros el 2020, amb un descens del 44 %; els fruiters no cítrics, que han passat de 6.609.661 euros el 2019 a 4.072.712 euros el 2020, amb una minva del 38 %; l'oli d'oliva, que ha passat de 3.388.130 euros el 2019 a 2.291.040 euros el 2020, amb una caiguda del 32 %; el raïm de taula, que ha baixat de 378.411 euros el 2019 a 260.696 euros el 2020, amb un descens del 31 %; el vi, que ha passat de 35.132.848 euros el 2019 a 24.851.052 euros el 2020, davallant un -29 %; les flors i plantes ornamentals, que han passat de 6.534.459 euros el 2019 a 5.756.696 euros el 2020, baixant un 12 %, i les hortalisses, que han passat de 42.087.077 euros el 2019 a 38.941.294 euros el 2020, amb un 7 % de davallada (vegeu el quadre IA-2.4).

En relació amb el 2019 s'observa que la producció de garrova, amb 17.206.582 euros, ha passat a ser el 12 % de la producció agrícola balear, un percentatge només superat per les patates, amb el 13,3 %; el vi, amb un 17,3 %, i les hortalisses, amb un 27 %. Aquestes quatre produccions (garrova, patata, vi i hortalisses), que ocupen l'11 % de la superfície conrada (vinya 2 %, patata 1 %, hortalisses 1 % i garrova 7 %), aporten el 70 % de la producció agrícola. Si llevam la garrova, tres cultius que ocupen el 4 % de la superfície aporten el 58 % de la producció agrícola (vegeu els quadres IA-2.10 i IA-2.4).

A la inversa, els cereals, amb el 31 % de la superfície conrada, representen el 6,9 %

del valor de la producció; els conreus de farratgers, amb el 26 %, són el 10,5 % de la producció, i els ametlers, amb el 27 % de la superfície conrada, són l'1,8 %. Això vol dir que el 84 % de la superfície conrada només aporta el 19,2 % de la producció agrícola (vegeu els quadres [IA-2.10](#) i [IA-2.4](#)). Amb tot, no es pot menystenir l'aportació dels conreus herbacis al sosteniment de la producció ramadera i a la configuració dels paisatges agraris més valuosos.

La fruita comercialitzada al Mercapalma el 2020 va ser de 69.411 tones, mentre que el 2019 havia estat de 100.699, amb un marcat descens del 31 %. Unes 13.409 tones procediren el 2020 de les Illes Balears, quan el 2019 eren 20.487. El volum de fruita procedent de l'Estat espanyol el 2020 fou de 65.004 tones, quan el 2019 va ser de 91.943. Per tant, en un marc de reducció del volum de fruita comercialitzada, la fruita d'origen balear representà el 19 % del total, mentre que l'any anterior fou el 20 % (vegeu el quadre [IA-2.5](#)).

La comercialització d'hortalisses a Mercapalma el 2020 va ser de 82.963 tones, i el 2019 havia estat de 99.143 tones, amb un descens del 16 %. El 2020, del total d'hortalisses comercialitzades a Mercapalma, 27.059 tones eren d'origen balear — un 33 % del total—, mentre que el 2019 foren 36.199 tones i un 37 % del total. Per tant, el descens de l'hortalissa d'origen balear, com el de la fruita, ha estat superior al descens del total de l'hortalissa comercialitzada de totes les procedències. Aquest descens percentual esborra l'increment del 2 % del 2019 en relació amb el 2018 i les Balears deixen de ser l'origen de les horta-

lisses més important a Mercapalma, ja que el País Valencià l'any 2020 en comercialitzà 28.395 tones (vegeu el quadre [IA-2.6](#)).

2.5.3. LA RAMADERIA

La producció ramadera final el 2020 va ser de 60.074.215 euros, quan el 2019 havia estat de 61.530.809 euros, amb una reducció del 2,3 %. La producció càrnia va ser de 23.690.138 euros, mentre que el 2019 fou de 26.271.186 euros. Per tant, en aquest punt la minva va ser del 9,8 %. Les vendes fora de les Balears representaren 3.039.141 euros, quan el 2019 foren de 2.345.045 euros, amb un increment del 26,6 %. La producció de llet reportà 24.607.265 euros el 2020 i el 2019 va ser de 25.185.880 euros, minvant un 2,3 %. Els ous representaren un valor de 6.978.736 euros i el 2019 de 6.283.883 euros, amb la qual cosa va créixer un 11,1 %. La mel i la cera significaren 1.758.937 euros el 2020, mentre que el 2019 aportaren 1.444.816 euros, amb una pujada del 21,7 % (vegeu els quadres [I-2.7](#), [I-2.8](#), [IA-2.7](#) i [IA-2.8](#)).

La producció de carn de porcí el 2020 va ser de 3.195 tones en canal per un valor de 7.136.028 euros, mentre que el 2019 fou de 3.489 tones, amb un valor de 9.025.388 euros i un retrocés del 21 % del valor. D'aquesta manera va deixar de ser el principal component de les produccions càrnies quant a valor de la producció.

El boví, amb 2.033,5 tones en canal i 8.390.906 euros el 2020, per les 2.022,4 tones en canal i 8.346.049 euros del 2019,

va tenir un increment del 0,5 %, limitat però remarcable vistes les condicions existents, amb la qual cosa es convertí en el principal sector carni balear pel que fa a valor de la producció.

L'oví va significar 1.452 tones en canal i un valor de 7.572.544 euros per les 1.533,9 tones i 8.653.662 euros de l'any anterior, minvant el 8,8 %.

Les altres carns varen tenir una presència reduïda: les aus, amb 246,5 tones i un valor de 422.819 euros per les 246,6 tones i 404.833 euros del 2019; el caprí, 32 tones i un valor de 158.492 euros el 2020 per les 37 tones i 184.430 euros del 2019; els conills, 2,1 tones i 7.830 euros per les 2,3 tones i 8.613 euros de l'any anterior, i l'equí, 0,4 tones i 1.519 euros el 2020, per les 0,2 tones i 331 euros del 2019.

Totes les produccions càrnies significatives han davallat respecte al 2019, llevat de la carn bovina, que s'ha incrementat lleugerament (vegeu el quadre I-2.7, I-2.8, IA-2.7 i IA-2.8).

Respecte als productes ramaders no carnis, el 2020 es produïren a les Illes Balears 67.083.175 litres de llet, amb un valor de 24.607.265 euros, mentre que el 2019 s'havien produït 68.485.316 litres de llet, que reportaren 25.185.880 euros. D'aquests litres, 66.582.930 foren de llet de vaca, amb un valor de 24.149.629 euros; 101.352 litres de llet d'ovella, amb 93.447 euros, i 398.893 litres de llet de cabra, amb 364.189 euros. En relació amb el 2019, la producció làctia ha tingut un descens del valor del 2 %, en què ha disminu-

ït un 2 % la producció de llet de vaca, un 24 % la d'ovella i un 5 % la de cabra. Així i tot, és un descens menor al de la producció de carn (vegeu els quadres I-2.7, I-2.8, IA-2.7 i IA-2.8).

El 2020, la producció d'ous va ser ascendent, amb una comercialització de 7.394 dotzenes i 6.978.736 euros, cosa que representà, en relació amb el 2019, un increment de l'11 % (vegeu els quadres I-2.7, I-2.8, IA-2.7 i IA-2.8).

La mel, amb 144.820 quilos elaborats i 1.726.550 euros, ha tingut una pujada del 22 % respecte al 2019 i la cera, amb 3.679 quilos i 32.387 euros, l'ha tingut del 22 %, amb la qual cosa les dues produccions apícoles han representat un valor d'1.758.937 euros (vegeu el quadre I-2.7, I-2.8, IA-2.7 i IA-2.8).

2.5.4. LES PRODUCCIONS DE QUALITAT

Les dades de producció de vins de qualitat del 2020 assenyalen que hi ha hagut un descens del 25 %, que ha afectat Mallorca i, en menor mesura, Eivissa, mentre que a Menorca i Formentera va augmentar. El descens va ser el resultat de diverses adversitats meteorològiques i plagues que incidiren en una menor verema. A això, s'hi ha d'afegir que la superfície inscrita baixà un 11 % en relació amb el 2019 i es van ocupar 1.616 hectàrees quan el 2019 n'havia ocupat 1.816. El 2020 es varen produir 44.599 hectolitres de vi de qualitat pels 59.584 de 2019 —un 25,1 % menys— i se'n comercialitzaren 35.166 hectolitres, quan el 2019 havien estat 24.384 hectolitres, un 29 % menys.

QUADRE I-2.7. PRODUCCIÓ RAMADERA A LES ILLES BALEARS (2020)

CARN

		Tones en canal	Tones en viu	Euros
Carn	Boví	2.033,5	3.518,2	8.390.906
	Oví	1.452,1	3.134,7	7.572.544
	Caprí	32,0	65,1	158.492
	Porcí	3.195,3	3.994,1	7.136.028
	Equí	0,4	0,94	1.519
	Aviram	246,5	352,1	422.819
	Conills	2,1	4,3	7.830
	Total carn	6.961,9	11.069	23.690.138

VENDES FORA DE LES BALEARS

		Unitats	Euros
Vendes	Boví	1.065	721.037
	Oví	15.631	411.810
	Porcí	44.711	1.906.294
	Aviram	0	0
	Total vendes	61.407	3.039.141

PRODUCTES RAMADERS

		Litres	Euros
Llet	De vaca	66.582.930	24.149.629
	D'ovella	101.352	93.447
	De cabra	398.893	364.189
	Total llet	67.083.175	24.607.265
		Milers de dotzenes	Euros
Ous	Total ous	7.394	6.978.736
		kg	Euros
Mel i cera	Mel	141.141	1.726.550
	Cera	3.679	32.387
	Total mel i cera	144.820	1.758.937
Total productes ramaders			33.344.937
Producció ramadera final			60.074.215

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, Semilla

QUADRE I-2.8. EVOLUCIÓ DE LA PRODUCCIÓ RAMADERA (2019-2020)

		2020 (euros corrents)	2019 (euros corrents)	% de variació corrent 19/20	2019 (euros constants)	% de variació real 19/20
CARN						
Carn	Boví	8.390.906	8.346.049	1%	8.435.459	1%
	Oví	7.572.544	8.301.543	-9%	7.780.642	-6%
	Caprí	158.492	184.430	-14%	162.588	-12%
	Porcí	7.136.028	9.025.388	-21%	7.823.486	-13%
	Equí	1.519	331	359%	0	-100%
	Aviram	422.819	404.833	4%	383.648	-5%
	Conills	7.830	8.613	-9%	7.891	-8%
	Total carn	23.690.138	26.271.186	-10%	24.593.713	-6%
VENDES FORA DE LES BALEARS						
Vendes	Boví	721.037	698.800	3%	667.111	-5%
	Oví	411.810	243.393	69%	413.943	-41%
	Porcí	1.906.294	1.400.656	36%	2.319.026	-40%
	Aviram	0	2.197	-100%	0	
	Total vendes	3.039.141	2.345.045	30%	3.400.080	45%
PRODUCTES RAMADERS						
Llet	De vaca	24.149.629	24.680.766	-2%	24.196.237	-2%
	D'ovella	93.447	122.874	-24%	86.684	-29%
	De cabra	364.189	382.240	-5%	358.424	-6%
	Total llet	24.607.265	25.185.880	-2%	24.641.345	-2%
Ous	Total ous	6.978.736	6.283.883	11%	4.724.982	-25%
Mel i cera	Mel	1.726.550	1.418.285	22%	1.648.473	16%
	Cera	32.387	26.531	22%	30.845	16%
	Total mel i cera	1.758.937	1.444.816	22%	1.679.318	16%
Total productes ramaders		33.344.937	32.914.579	1%	31.045.644	-6%
Producció ramadera final		60.074.215	61.530.809	-2%	59.039.437	-4%

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, Semilla

A la denominació d'origen (DO) Binissalem, amb 43 viticultors, 266,3 hectàrees de vinya i 13 cellers, es varen elaborar

6.492 hectolitres de vi, dels quals es comercialitzaren com a DO 4.162 hectolitres, un 43,2 % menys.

A la DO Pla i Llevant, amb 50 viticultors, 295,7 hectàrees de vinya i 14 cellers, es varen elaborar 9.919 hectolitres de vi, dels quals es comercialitzaren com a DO 6.620 hectolitres, un 44,8 % menys.

Pel que fa al Vi de la Terra Illes Balears, amb 5 viticultors, 153,9 hectàrees de vinya i 5 cellers, es van elaborar 3.380 hectolitres de vi, dels quals es comercialitzaren com a Vi de la Terra 2.611 hectolitres, un 298,6 % més.

Respecte al Vi de la Terra Eivissa, amb 38 viticultors, 59,7 hectàrees de vinya i 4 cellers, es van elaborar 1.518 hectolitres de vi, dels quals es comercialitzaren com a Vi de la Terra 778 hectolitres un 34,4 % menys.

En relació amb el Vi de la Terra Illa de Menorca, amb 16 viticultors, 53,2 hectàrees de vinya i 9 cellers, es van elaborar 1.426 hectolitres de vi el 2020, dels quals es comercialitzaren com a Vi de la Terra 997 hectolitres, un 23 % menys.

De Vi de la Terra Serra de Tramuntana-Costa Nord, amb 5 viticultors, 3,3 hectàrees de vinya i 2 cellers, se'n van elaborar 105 hectolitres el 2020 i se'n comercialitzaren com a Vi de la Terra 248 hectolitres, amb un increment del 42 %.

Pel que fa al Vi de la Terra de Formentera, amb 14 hectàrees de vinya i 2 cellers el 2020, es van elaborar 195 hectolitres de vi i se'n comercialitzaren com a Vi de la Terra 138,1 hectolitres, amb una reducció del 23 %.

Respecte al Vi de la Terra Mallorca, amb 293 viticultors, 769,49 hectàrees de vinya

i 71 cellers, es van elaborar 21.564 hectolitres de vi, i se'n comercialitzaren com a Vi de la Terra 19.613 hectolitres, amb una reducció del 26,7 %.

La DOP Formatge de Maó-Menorca va emparar 107 ramaderies amb 6.056 vaques, 40 formatgeries artesanals, 9 formatgeries industrials i 34 maduradors. La producció va ser de 2.558 tones de formatge, de les quals 1.909 es comercialitzaren com a DO (656 tones com a formatge artesà) amb un valor de la producció de 12.601 euros, un 24 % menys que el 2019.

La DO Oli de Mallorca, amb 998 productors, 3.986 hectàrees, 13 tafones i 22 envasadors, va moldre 4.457 tones d'oliva i produí 680.000 litres d'oli, dels quals es comercialitzaren com a DO 348.000 litres, amb un valor de 2.885.000 euros i una reducció del 18,1 % en relació amb el 2019.

La DO Oliva de Mallorca va comptar amb 95 productors, 122 explotacions agrícoles i 549 hectàrees, que produïren 35 tones d'oliva de les quals es comercialitzaren com a DO 26 tones: 5 tones d'oliva sencera, 15 tones d'oliva trencada i 6 tones d'oliva negra, per un valor de 212.000 euros, un 9 % menys que el 2019.

La DOP del Pebre Bord de Mallorca comptà amb 2 elaboradors, 8 productors i 14,5 hectàrees, que produïren 99.359 quilos de pebre de tap de quartí; es van obtenir 14.830 quilos de pebre bord de Mallorca, i se'n comercialitzaren, amb l'empara de la DOP, 7.757 quilos per un valor de 180.840 euros.

La IGP Oli d'Eivissa, amb 421 oleïcultors, 197 hectàrees i 4 tafones, va tenir una producció de 142.252 quilos d'oliva i 22.180 litres d'oli, i se'n comercialitzaren sota l'empara de la IGP 5.139 litres, un 64 % menys que el 2019, amb un valor de 108.896 euros.

En l'àmbit de les begudes espirituoses, la indicació Palo de Mallorca, amb 5 elaboradors, emparà 56.000 litres, amb un valor de 589.000 euros, pujant el 75 %; el Gin de Maó, emparà un elaborador que produí 164.000 litres amb un valor d'1.604.000 euros i un descens del 48 %; les Herbes de Mallorca, amb 6 elaboradors que envasaren 797.000 litres amb un valor de 5.870.000 euros i una reducció del 35 % i les Herbes Eivissenques, amb 5 elaboradors, 270.000 litres produïts i un valor d'1.765.000 euros, van baixar un 43 % en relació amb el 2019.

Finalment, tenim les dades de dues marques de qualitat: la mel Ésmel, amb 4 productors i envasadors que comercialitzaren 1.899 quilos de mel amb un valor de 33.802 euros, i la marca Tomàtiga de Ramallet, amb 14 explotacions i una superfície de 185 hectàrees, que emparà 703.418 quilos amb un valor d'1.159.063 euros i un increment del 20,4 % (Font IQUA)

2.5.5. LES EXPORTACIONS AL SECTOR PRIMARI

El valor total de les exportacions de les Illes Balears en el sector primari el 2020 va ser de 55.859.000 euros, que, en relació amb el 2019 (foren 84.381.000 euros), repre-

sentà un descens del 35 % (vegeu el quadre I-2.9.). La principal exportació fou la corresponent a la patata extraprimera (fruites, hortalisses i llegums), amb un valor total de 33.458.000 euros, seguida de les begudes (9.162.000 euros) i els preparats alimentaris (4.327.000 euros). França, amb el 45 % del total, i Alemanya, amb el 16 %, foren les principals destinacions d'aquestes exportacions (vegeu el quadre I-2.10).

2.6.

LES FORESTS

La producció forestal el 2020 va aportar 11.255.483 euros, la qual cosa representa el 4,5 % de la producció final del sector primari balear en el seu conjunt. Té una producció de fusta de 8.294,38 m³ i 287.629 euros, una producció de llenya de 14.025,71 esteris i 1.846.859 euros i amb un valor de les caceres com a vedats de caça de 9.120.995 euros (vegeu el quadre I-2.11). L'aprofitament de la biomassa vegetal, amb totes les seves potencialitats com a energia renovable, continua gravada pels elevats costos de producció i la manca d'incentius.

L'escassa inversió en el foment dels diferents usos de la biomassa forestal, al costat de la migradesa o inexistència d'ajudes adreçades a afavorir i modernitzar la gestió forestal, són algunes de les causes que motiven el raquitisme crònic del sector forestal balear, amb totes les conseqüències perniciososes que se'n deriven de cara a la conservació i bon estat de les masses boscoses.

QUADRE I-2.9. VALOR DE LES EXPORTACIONS DE LES ILLES BALEARS EN EL SECTOR PRIMARI EN MILERS D'EUROS (2016-2020)

	2016	2017	2018	2019	2020	Var. 19-20
Productes carnis	5.413	6.962	6.276	5.643	2.196	-61%
Lactis i ous	8.853	8.260	7.594	6.713	3.448	-49%
Productes pesquers	1.406	2.210	2.592	4.160	1.576	-62%
Cereals	5	16	18	10	21	100%
Fruites, hortalisses i llegums	28.401	31.408	32.194	43.381	33.458	-23%
Sucre, cafè i cacau	1.629	1.809	1.953	1.466	461	-69%
Preparats alimentaris	6.385	7.836	8.250	9.076	4.327	-52%
Begudes	10.948	12.424	12.124	12.391	9.162	-26%
Tabacs	1.546	1.909	1.595	1.492	268	-82%
Greixos	1.046	772	916	1.052	778	-26%
Llavors i fruits oleaginosos	5	227	198	165	104	-37%
Pinsos animals	13	27	16	6	61	855%
Total alimentació, begudes i tabac	65.651	73.862	73.726	85.556	55.859	-35%

Font: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració: Estadístiques agràries i pesqueres, Semilla

QUADRE I-2.10. DESTINACIÓ DE LES EXPORTACIONS DE LES ILLES BALEARS EN EL SECTOR PRIMARI (2020)

	Milers de euros	%
França	25.305	45%
Alemanya	9.088	16%
Regne Unit	3.134	6%
Suïssa	2.887	5%
Polònia	2.490	4%
Portugal	2.057	4%
Cuba	1.880	3%
Dinamarca	1.218	2%
Cap Verd	1.175	2%
Països Baixos	870	2%
Mèxic	819	1%
Estats Units	565	1%
Xipre	549	1%
La resta de països	3.822	7%
Total	55.859	100%

Font: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració: Estadístiques agràries i pesqueres, Semilla

QUADRE I-2.11. PRODUCCIÓ FORESTAL DE LES ILLES BALEARS (2019-2020)

Producció de fusta	2019			2020		
	Producció (m³ d'arbres drets)	Euro/m³	Producció (en euros)	Producció (m³ d'arbres drets)	Euro/m³	Producció (en euros)
Pi blanc (<i>Pinus halepensis</i>)	7.592,5	24,3	184.781,5	6.984,3	24,5	170.834,8
Alzina (<i>Quercus ilex</i>)	582,2	97,1	56.543,3	528,2	97,6	51.562,9
Ullastre (<i>Olea europaea</i>)	1.038,1	85,0	88.237,7	751,0	85,4	64.147,0
Altres	125,3	34,8	4.364,8	31,0	35,0	1.084,3
Total fusta	9.338,0		333.927,2	8.294,4		287.628,9
Producció de llenya	Producció (en esteris)	Euro/esteri	Producció (en euros)	Producció (en esteris)	Euro/esteri	Producció (en euros)
Pi blanc (<i>Pinus halepensis</i>)	15.184,9	125,0	1.898.115,0	12.419,1	125,6	1.560.087,3
Alzina (<i>Quercus ilex</i>)	704,6	167,9	118.297,0	668,3	168,7	112.769,0
Ullastre (<i>Olea europaea</i>)	1.193,0	187,6	223.752,9	876,9	188,5	165.290,7
Altres	246,6	141,3	34.836,6	61,4	142,0	8.712,3
Total llenya	17.329,1		2.275.001,5	14.025,7		1.846.859,3
Activitats secundàries no forestals no separables	Superfície (en ha)	Euro/ha	Producció (en euros)	Superfície (en ha)	Euro/ha	Producció (en euros)
Producció de caceres (vedats de caça) (*)	376.434,0	24,2	9.120.994,9	376.434,0	24,2	9.120.994,9
Total producció forestal (*)						11.255.483,1

Font: Conselleria de Medi Ambient

(*) les dades relatives a vedats de caça 2020 es troben pendents de elaborar-se per els respectius Consells Insulars.

2.7.

LA PESCA

La producció pesquera final balear el 2020 va ser de 34.394.470 euros, aportant un 14 % de la producció final del sector primari. Les despeses fora del sector foren de 21.368.587 euros, mentre que el valor afegit a preus de mercat fou de 13.025.883 euros, les subvencions 1.021.567 euros i els impostos lligats a la producció 112.947 euros. El VAB al cost dels factors va ser de 13.934.504 euros i la renda pesquera va ser d'11.257.056 euros. En relació amb el 2019, que la producció pesquera va ser de 34.934.937 euros, la producció pesquera final retrocedí un 1,5 %. Per altra banda, la renda pesquera del 2019 havia estat d'11.483.956 euros. Per tant, es registrà una davallada del 2 %, en la línia de la davallada general del sector primari (vegeu el quadre I-2.2).

La pesca, amb 2.433.144 quilos i 17.863.535 euros, representà el 52 % de la producció pesquera final, mentre que l'aqüicultura, amb 16.530.935 euros, representà el 48 %. La pesca va tenir una variació negativa del 9 % en relació amb el 2019 i l'aqüicultura la va tenir positiva del 8 %, continuant una tendència que ha dut a gairebé igualar el pes específic de les dues activitats (vegeu el quadre I-2.12). Mentre la pesca va passar de tenir un valor de 19.599.808 euros el 2019 a un de 17.863.535 euros el 2020 —amb un descens d'1.736.273 euros—, l'aqüicultura va passar de 15.335.129 euros el 2019 a 16.530.935 euros el 2020, amb un increment d'1.195.806 euros.

En relació amb les espècies pescades al llarg de l'any 2020, hi ha hagut una reducció de 200.312 quilos, ja que s'ha passat de pescar 2.633.456 kg el 2019 a 2.433.144 euros el 2020, fet que representa una baixada del 7,6 %, sobretot degut a la baixada en la pesca de crustacis. El valor obtingut el 2020 és de 17.863.535 euros, mentre que el 2019 fou de 19.599.808 euros, amb un descens del 8,8 % (vegeu el quadre I-2.4).

Els peixos, amb 1.828.423 quilos i un valor de 9.580.668 euros, són el component principal de la pesca balear, seguits dels crustacis, amb 254.173 quilos i 5.485.655 euros, i els mol·luscs, amb 350.526 quilos i 2.795.946 euros.

Entre el 2019 i el 2020 la pesca de crustacis ha davallat un 29 %, la de mol·luscs s'ha incrementat un 14 %, i la de peixos, un 2 %. Els principals crustacis capturats són la gamba vermella, la llagosta, l'escamarlà, els crancs i altres gambes. Els mol·luscs són, sobretot, calamars, pops, sípia, pota i escopinya. Les captures més significatives de peixos són les de cap-roig, moll, gall de sant Pere, morralla, llampuga, xucla i gerret, tonyina, rajada, cirviola/verderol, lluç, rap, déntol, aladroc, serrà, pàguera i sardina. Les espècies produïdes en aqüicultura són el llop, l'orada, l'escopinya gravada i els musclos. L'espècie més productiva és la gamba vermella, amb 2.767.086 euros; seguida de la llagosta, amb 1.511.754 euros; el calamar, amb 1.491.025 euros, i el cap-roig, amb 1.184.081 euros (vegeu el quadre IA-2.11).

El descens a les captures s'ha produït a Mallorca, amb una davallada del 13 %.

Eivissa i Menorca, en canvi, han incrementat captures en un 2 % cada una, i a Formentera ha pujat un 60 % (vegeu el quadre I-2.14). Pel que fa al valor de la pesca, només s'ha incrementat a Formentera (un 34 %), mentre que Mallorca ha baixat un 10 %, Menorca un 17 % i Eivissa un 6 %.

2.8.

EL SECTOR AGROALIMENTARI

Dur a terme una anàlisi del sector primari sense incorporar les dades de la transformació i la comercialització de les produccions primàries és una tasca impossible i que durà, de manera inevitable, a extreure observacions errònies o parcials. Per això, cal analitzar les dades del sector agroalimentari en el seu conjunt, bé sigui considerant les dades dels sectors productius

(agricultura, ramaderia, forests i pesca) i les de la indústria transformadora agroalimentària o, en la seva forma més completa, incorporant també les dades de la comercialització agroalimentària, tant majorista com al detall. El sector agroalimentari balear és petit si el considerem en relació amb les altres comunitats autònomes, ja que, amb 1.522 milions d'euros el 2019, va representar el 5 % de l'economia balear i va ocupar 38.727 persones, el 7,4 % dels ocupats balears. Una part majoritària de la transformació i comercialització es va fer a partir de produccions importades de fora de les Illes. No debades, les Balears presenten un dèficit comercial agroalimentari de 64 milions d'euros. Però això no impedeix que el sector no hagi de ser considerat necessàriament en la seva totalitat, ja que les seves opcions de futur depenen de la vinculació que s'estableixi entre les tres baules de la cadena: producció, transformació i comercialització.

QUADRE I-2.12. EVOLUCIÓ DE LA PRODUCCIÓ PESQUERA (2019-2020)

		2020 (euros corrents)	2019 (euros corrents)	% de variació corrent 19-20	2019 (euros constants)	% de variació real 19-20
Espècies pescades	Crustacis	5.485.655	7.740.642	-29%	5.350.760	-31%
	Mol·luscs	2.795.946	2.448.402	14%	3.020.332	23%
	Peixos	9.580.668	9.410.492	2%	9.669.345	3%
	Altres espècies	1.267	272	365%	1.250	359%
	Total espècies pescades	17.863.535	19.599.808	-9%	18.041.687	-8%
Espècies criades en aqüicultura	Aqüicultura marina	16.529.491	15.329.485	8%	15.947.259	4%
	Aqüicultura continental	1.444	5.644	-74%	1.444	-74%
	Total espècies criades en aqüicultura	16.530.935	15.335.129	8%	15.948.703	4%
Total producció pesquera		34.394.470	34.934.937	-2%	33.990.390	-3%

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, Semilla. Elaboració pròpia amb dades de la Direcció General de Pesca

QUADRE I-2.13. PRODUCCIÓ PESQUERA A LES ILLES BALEARS (2020)

		kg	Euros	
Espècies pescades	Crustacis	254.173	5.485.655	
	Mol·luscs	350.526	2.795.946	
	Peixos	1.828.423	9.580.668	
	Altres espècies	23	1.267	
	Total espècies pescades	2.433.144	17.863.535	
		Juvenils (unitats)	kg	Euros
Espècies criades en aqüicultura	Aqüicultura marina	42.319.137	48.308	16.529.491
	Aqüicultura continental	395		1.444
	Total espècies criades en aqüicultura			16.530.935
Total producció pesquera				34.394.470

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, Semilla. Elaboració pròpia amb dades de la Direcció General de Pesca

QUADRE I-2.14. ESPÈCIES PESCADES: MOL·LUSCS, CRUSTACIS I PEIXOS A LES BALEARS PER ILLES (2019-2020)

	kg 2019	kg 2020	% de var. de la prod. 19-20	Euros corrents 2019	Euros corrents 2020	% de var. 19-20
Mallorca	2.017.891	1.755.466	-13%	13.270.633	11.898.747	-10%
Menorca	281.244	288.263	2%	3.070.645	2.553.758	-17%
Eivissa	248.130	251.881	2%	2.403.071	2.261.128	-6%
Formentera	86.192	137.535	60%	860.735	1.149.903	34%
Illes Balears	2.633.456	2.433.144	-8%	19.605.084	17.863.535	-9%

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, Semilla. Elaboració pròpia amb dades de la Direcció General de Pesca

L'estructura del sector agroalimentari a les Balears està molt descompensada cap a la comercialització, que concentra el 76,7 % del VAB del sector. A més a més, vist en el seu conjunt, el sector agroalimentari balear és un 36 % menys competitiu que la mitjana estatal i el biaix puja si només es considera la producció primària i la de la indústria agroalimentària, arribant a un diferencial de menor competitivitat del 53 %.

Però el consum alimentari a les Balears és important: la despesa per capita en adquisició d'aliments va ser el 2019 de 1.707 euros/any, cosa que posiciona les Balears com la tercera comunitat autònoma amb més despesa alimentària, 200 euros per damunt de la mitjana estatal. Aquesta circumstància i l'evidència d'una creixent demanda de les produccions locals ha ocasionat, des del canvi de cicle del 2008, un increment sostingut del nombre d'empre-

ses del sector agroalimentari balear, amb un creixement acumulat del 8,3 % entre el 2008 i el 2019.

El pes de la indústria agroalimentària balear és del 17,2 % de la indústria manufacturera i és el sector industrial manufacturer amb més pes específic. El VAB del sector agroalimentari ha passat, segons dades de l'INE, de 1.197 milions el 2008 a 1.522 el 2019, amb una variació positiva del 22,4 % i la mateixa tendència ascendent es constata en l'ocupació, que ha

tingut un creixement del 3,5 % entre 2008 i 2019, ocupant 38.727 persones. Les condicions generades per la crisi pandèmica han frenat aquesta evolució, però no faran desaparèixer les tendències que mouen el sector agroalimentari, que és, tant a escala balear com europea, un àmbit d'impuls imprescindible en qualsevol estratègia de diversificació econòmica.

GRÀFICS EXTRES

Quadre IA-2.3. Producció agrícola a les Illes Balears (2020)

Gràfic AI-2.2. Distribució de les terres de regadiu per tipus de reg a les Illes Balears (2020)

Gràfic AI-2.3. Distribució dels conreus segons les superfícies ocupades (ha) a les Illes Balears (2020)

Quadre IA-2.9. Denominacions de productes a les Illes Balears